

Bijlage

Overzicht vragen/opmerkingen opiniërende behandeling Klimaatadaptatieprogramma 2026-2030

1. Wateroverlast bij extreme neerslag

Vraag/Opmerking	Beantwoording door college
Bij wateroverlast wordt een risicobenadering gekozen. De verdeling in 'urgent', 'onwenselijk' en 'acceptabel' lijkt helder op papier, maar roept toch een vraag op: kunt u toelichten wat precies het verschil is tussen 'onwenselijke overlast' en 'hinder die we moeten accepteren'? En wie bepaalt waar die grens ligt?	Voor het beoordelen of iets urgent, onwenselijk of acceptabel is bij wateroverlast zijn normen opgesteld. Minder dan 10 cm is weinig tot geen overlast, 10 tot 30 cm betekent onwenselijk, maar is het risico matig en meer bij dan 30 cm wordt gesproken over urgent. Hierbij wordt naast het aspect schade ook gekeken wat wateroverlast voor risico's heeft voor de aspecten gezondheid en leefbaarheid.
Voor de wateroverlast liggen al plannen klaar voor Onstwedde. Ga daar maar direct mee aan de slag.	Bepaalde locaties met veel overlast zijn bekend die locaties hebben prioriteit. Eén daarvan is het gebied Jabbingelaan, Besselinglaan en Spijcklaan in Onstwedde. Deze zal ook als één van de eerste locaties worden opgepakt.
<i>Verschillende fracties hebben vragen gesteld over wateroverlast in relatie tot vochtproblemen en schimmel in woningen.</i> We snappen de aanpak, maar hebben zorgen over het grondwater. We horen van inwoners dat er veel vochtproblemen zijn in huizen, vooral in oudere wijken en huurwoningen. Natte kruipruimtes en schimmel zijn serieuze problemen. Zie pagina 15 van het plan. Verschillende partijen hebben hier klachten over ontvangen. Hoe gaan we dit in de praktijk doen? En hoe zorgen we dat woningcorporaties ook echt in actie komen? Kunnen we dit ook ergens aan verbinden of afdwingen? Kijkende naar het uitvoeringsprogramma bij punt 5.4. Welke stappen worden er door gemeente gezet de komende periode? Is hierover contact met woningcorporaties?	De koppeling van wateroverlast bij extreme neerslag en zorgen over hoog grondwater is bekend. In het klimaatadaptatieprogramma is dit niet als een specifiek onderwerp benoemd omdat de oorzaak achter deze problematiek divers is. Ook de bouwkundige staat kan daarin een rol spelen. Met Lefier, GGD en andere betrokken partners is de schimmeloverlast al onderwerp van gesprek.

Wateroverlast: Hoe gaan we initiatieven bij particulieren en bedrijven stimuleren. Komen daar ook subsidies voor?	Na vaststelling van het Klimaatadaptatieprogramma willen wij een subsidieregeling uitwerken voor kleinschalige klimaatmaatregelen, zoals een regenpijp afkoppelen, bestrating verwijderen en vervangen door groen, of het aanleggen van een wadi. Dit is actie 5.1 van de Uitvoeringsagenda. We willen daarbij gebruik maken van de diensten van Platform Duurzaam Nederland. Een aantal Drentse gemeenten maakt daar al gebruik van en ook een aantal Groningse gemeenten gaat daar gebruik van maken. Deze subsidieregeling zal dan breed bij de inwoners onder de aandacht worden gebracht.

2. Afname waterbeschikbaarheid en –kwaliteit bij hitte en droogte

De opgave rondom waterbeschikbaarheid en droogte legt terecht de nadruk op samenwerking met het Waterschap en op het vasthouden van water. Maar wordt waterbesparing nu al meegenomen in nieuwbouw- of herontwikkelingsplannen? En zo niet, waarom niet?	Nee, dit gebeurt nog niet of onvoldoende. We moeten als gemeente hier meer op inzetten, maar het is lastig om binnen de gemeente hogere eisen te stellen dan in omliggende gemeenten gelden. Daarom heeft het onze voorkeur hier regionale afspraken over te maken. In onze gesprekken met projectontwikkelaars en initiatiefnemers zullen we klimaatadaptatie en waterbesparing onder de aandacht brengen.
Op pagina 23 staat het volgende: De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld, en treft waterbesparende maatregelen bij het eigen vastgoed. Hoe gaat dit eruit zien? Concrete plannen bedoelen wij.	Het totale verbruik binnen het gemeentelijk vastgoed is nog niet voldoende in beeld. Dit komt door de diverse gebruikers en wisselende afspraken. Daarom zullen we een nulmeting doen en monitoren wat we gedaan hebben in de jaarlijkse tussenstand.
Komt er ook voorlichting voor inwoners over waterbesparing?	In de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie is een actie opgenomen om in regionaal verband met alle betrokken partijen een campagne op te zetten om inwoners, bedrijven en agrariërs bewust te maken om het watergebruik te verminderen.

Waterbeschikbaarheid: kunt u uitleggen wat dit precies inhoudt en moeten er dan vergunningen veranderd. Bouw van 800 woningen voor 2030 hier is 401.500 m3 miljoen liter water nodig waar halen we dat vandaan.	Voor de provincie Groningen is bekend dat er een tekort aan drinkwater is voor de geplande nieuwbouw. Er is binnen de provinciegrenzen gezocht naar nieuwe waterwingebieden. Er zijn vier gebieden gevonden die nog wel door de provincie moeten worden aangewezen en voor de komende jaren, moeten voorzien in een toename van 12 miljoen m3 drinkwater. Ook in onze gemeente is gezocht naar een geschikte locatie.
Waarom is het water in Stadskanaal niet geschikt voor drinkwater en in Westerwolde wel?	Dit heeft onder andere te maken met de grondsoort (bodemopbouw). Verder is ook gekeken naar de al aanwezige infrastructuur van het Waterbedrijf.
Samen met het Waterschap en het drinkwaterbedrijf bewoners actief informeren en stimuleren om waterbesparende maatregelen te treffen. Hoe ziet dat er ongeveer uit, kunt u een voorbeeld geven. Hoe worden de inwoners benaderd.	Dit doen we regulier via gemeentelijke pagina in de krant, via de website of door het organiseren van voorlichtingsavonden. Een voorbeeld is de subsidie voor een regenton is dan voor iedereen bereikbaar. Nu kan die voor een verlaagd bedrag via de gemeente worden aangeschaft. Ook zijn er verschillende mogelijkheden zoals waterbesparende kranen. Dit zijn kleine maatregelen, maar die wel helpen. Wij zoeken ook aansluiting bij de communicatie vanuit het waterbedrijf.

3. Schade en sterfte aan groen door hitte en droogte

Goed dat er gekeken wordt naar sterkere, hittebestendige planten en bomen. Eens, eerst de basis op orde. Het onderhoud van het groen staat al onder druk – hoe gaan we dit erbij doen? Welke knelpunten komt u tegen? Of financiële druk? Is er genoeg geld en personeel om dit ook echt goed uit te voeren?	Het groenonderhoud wordt uitgevoerd conform de onderhoudsnormen. Er is wel een duidelijk effect van de sterke klimaatwisselingen merkbaar. Hierdoor is het niet mogelijk het onderhoudsniveau constant te houden. Met de groenrenovatie van enkel jaren gelden zijn al geschiktere plantensoorten toegepast en er wordt binnen het bomenbestand meer variatie ingevoerd. Ook wordt meer ruimte gegeven voor verruiging om de biodiversiteit te vergroten binnen de vastgestelde onderhoudsnormen. We merken wel dat dit nog regelmatig als slecht onderhoud wordt gezien. De financiële effecten zijn vooral merkbaar bij extremen. Dit blijft lastig om te voorkomen. De droogte zal blijven zorgen voor uitval van gevoelige
--	--

	boomsoorten (zoals berk en els) en watergeven met oppervlaktewater kan nodig blijven bij nieuwe aanplant. Ook onderhoud aan sprotvelden vraagt de nodige berekening bij droogte.
Het is tegenstrijdig om in tijden van droogte veel water te moeten gebruiken om de tuinen te besproeien. Ook blijft het onlogisch om te beregenen als de zon als een felle bol aan de hemel staat. Om waterverlies tegen te gaan zou dit eigenlijk vroeg in de ochtend (voor 7 uur) of laat op de avond (na 22 uur) moeten.	Dit is inderdaad een dilemma. Hetzelfde geldt voor het tijdstip van watergeven. Maar dit op oncourante tijden laten uitvoeren heeft ook weer andere nadelen, zoals overlast en hogere kosten. Door goede voorlichting zullen we onze inwoners erop moeten wijzen om heel bewust hun tuin te besproeien/beregenen. Ook vanuit de gemeente zal altijd aandacht blijven voor de afweging tussen nut en noodzaak.
Schaduwrijk/groenrijk: Bomen worden omgezaagd en daar komt niets voor terug? Wat wordt hieraan gedaan?	In principe komt voor elke gekapte gemeentelijke boom een nieuwe boom terug voor zover dit onder inboet valt. Door onder andere ondergrondse kabels en leidingen of verkeerde standplaats in het verleden zal dit niet altijd op dezelfde plaats zijn. Ook op bouwlocaties wordt de herplant later meegenomen. Binnen de onderhoudsbudgetten is geen vervangingsbudget voor groot onderhoud aan groen beschikbaar. Grootschalige vervanging zal dus projectgebonden moeten worden uitgevoerd. Wanneer inwoners vragen hebben over bepaalde locaties of het uitblijven van herplant, kan altijd toelichting worden gevraagd.

4. Gezondheidsrisico's en ongemak door hitte

Wat betreft hittestress: kwetsbare groepen worden terecht benoemd. Een lokaal hitteplan is in voorbereiding. Toch willen we graag weten: is er op dit moment voldoende inzicht in waar de risico's op hitte gerelateerde gezondheidsproblemen het grootst zijn?	Nee, niet concreet. Dit moeten we nog inventariseren. Dit zal onderdeel uitmaken van het op te stellen lokale hitteplan. Voor het opstellen van een lokaal hitteplan heeft de Rijksoverheid een handreiking gemaakt die we bij de opstelling van het lokale hitteplan zullen gebruiken.
Hoe worden de zorgorganisaties meegenomen bij het hitteplan. Goede afstemming hierbij is nodig. Spreken uit één mond.	Ook dit zal worden bepaald bij het opstellen van het lokale hitteplan.

Willem Diemerplein/Heggerank. Hier wonen veel ouderen. Zijn er hier mogelijkheden om bomen te planten, zodat zij in de schaduw kunnen zitten?	Voor extra bomen aan Willem Diemerplein/Heggerank zijn geen concrete plannen, maar dit vraagt wel aandacht en voor nieuwe plannen zijn dit, qua vergroening, de aandachtspunten.
Watertappunten goed kijken waar die worden neergezet. Niet alleen in het centrum van Stadskanaal, maar ook op plekken waar niks te vinden is. Ze moeten goed vindbaar zijn.	In 2024 en nog in 2025 zijn of worden al extra watertappunten geplaatst bij een paar scholen (CBS De Höchte, CBS De Verbinding, CBS De Lindenborgh) en sportverenigingen (SC Stadskanaal, SJS, Beachpark Stadskanaal). In de openbare ruimte staan ze bij het busstation en op het Menistenplein. Bij nieuwe locaties in de openbare ruimte wordt goed gekeken waar de watertappunten moeten worden neergezet.
Fijn dat er een lokaal hitteplan komt. Waarom geld uitgeven aan zonnebrandpalen? Deze dingen gaan vaak kapot of worden vernield. Er wordt gezegd dat er aandacht is voor kwetsbare groepen, zoals ouderen en mensen met een laag inkomen. Maar het is niet duidelijk wat er voor deze mensen wordt gedaan en waar dat precies gebeurt. We missen een duidelijk plan voor buurten waar mensen wonen die én kwetsbaar zijn én veel last hebben van hitte of waterproblemen. Zo'n aanpak zou er wel moeten zijn.	De afweging van de plaatsing van zonnebrandpalen nemen we mee in het op te stellen lokale hitteplan. Het hitteplan zal zeker ingaan op de kwetsbare inwoners en hun woonlocatie.
Waterpunten en zonnebrandpalen aanleggen Ontzettend blij mee dat dit gebeurt denk ook om de buitensportvelden wel moeten we kijken hoe de palen bijgevuld worden. Zonnebrandpalen zijn heel belangrijk. Wil weten welke strategische punten daarvoor worden gekozen.	Zie het antwoord op de vorige vraag/opmerking. Het spreekt voor zich dat deze dan op strategische plekken geplaatst moeten worden.

5. Privaat terrein klimaatbestendig maken (bouwen en inrichten)

Over privaat terrein lezen we dat de gemeente bij nieuwbouw afwacht tot er regionale eisen komen. Waarom stelt Stadskanaal niet nu al eigen eisen aan klimaatadaptatie bij nieuwbouw?	Gemeenten willen dit zoveel mogelijk regionaal oppakken om te voorkomen dat de eisen ten opzichte van elkaar sterk afwijken en er qua bouwen niet een nagenoeg gelijk speelveld per gemeente is.
---	--

Het vergroenen van tuinen en afkoppelen van regenwater vinden we heel belangrijk. Hoe worden de inwoners betrokken bij het klimaatbestendig maken van tuinen en erven. Welke subsidies zijn er nu voor inwoners? En hoe komen ze daar makkelijk achter? Komt daar ook voorlichting over?	Behalve de aanschaf van een regenton tegen een lager tarief zijn er voor andere klimaatmaatregelen nog geen subsidies. Daarom willen we een subsidieregeling laten vaststellen voor het stimuleren van kleine klimaatmaatregelen. De subsidieregeling voor kleinschalige klimaatmaatregelen gaan wij breed bij de inwoners onder de aandacht brengen. Op die manier kunnen we ze op een actieve manier betrekken bij het klimaatbestendig maken van hun tuinen en erven. Het gaat voornamelijk over bewustwording en het nemen van concretemaatregelen met subsidie om deze aan te kunnen schaffen.
--	--

6. Vitale en kwetsbare functies blijven functioneren bij weersextremen

Wat doet de gemeente zelf om dit in de gaten te houden? We willen niet alles overlaten aan de regio. Voor veel acties (zoals bescherming van vitale functies of subsidiecoördinatie) is men afhankelijk van het regionale samenwerkingsverband (RAS). Als regionale afstemming vertraagt, stagneert ook de lokale uitvoering. De gemeente heeft beperkte invloed op het tempo en de prioriteiten van de regio.	Uitgangspunt bij deze opgave is dat vitale en kwetsbare functies in werking blijven tijdens en na extreme weergebeurtenissen en alle betrokken partijen hierin een rol hebben. Voor de gemeente gaat het dan bijvoorbeeld over de kwetsbaarheid van gemeente wegen. Daarom moeten we samenwerken met het waterschap, het waterbedrijf en andere partijen omdat water niet stopt bij de gemeentegrens. Dat betekent wel risico bij vertraging op regionaal niveau. Maar op de onderdelen die we zelf lokaal uitvoeren hebben we zelf de regie. Daarom kunnen we klimaatadaptatie niet alleen als gemeente oppakken maar hebben we de regio nodig. Wat we zelf kunnen doen, doen we zelf. Wat we gezamenlijk kunnen, doen we samen.
--	--

7. Overig

Monitoring: Er staat in het programma dat het in 2029 wordt herzien. Maar hoe wordt in de tussentijd gemeten of we op koers liggen? PDCA-cyclus: mist check en act. Hoe gaan we de komende vijf jaar meten of we de doelstellingen halen. Hoe vaak gaan we dat doen in die vijf jaar en hoe worden we als raad geïnformeerd om te kunnen bijsturen. De evaluatie wordt gemist en wanneer doen we dat?	We bieden de raad jaarlijks, via de P&C-cyclus informatie over de voortgang van de in het Klimaatadaptatieprogramma genoemde acties en maatregelen.
Het programma is heel ambitieus. Is het programma haalbaar tot 2030?	We gaan ervan uit dat we de acties en maatregelen in de planperiode kunnen uitvoeren.
De kosten voor het aanpassen van het programma in 2029 zijn € 35.000. Dat vinden wij erg veel geld. Waarom moet dat zoveel kosten? In het hele programma zien we dat de gemeente veel afhankelijk is van anderen en dat er extra mensen nodig zijn. Hebben we genoeg kennis en personeel om dit uit te voeren?	Het bedrag betreft een raming op basis van inhuur van een extern bureau. We kunnen te zijner tijd kijken of we het Klimaatadaptatieprogramma binnen de eigen organisatie kunnen actualiseren. We gaan ervan uit dat we veel zelf kunnen uitvoeren, met de extra uren die we als organisatie krijgen en zijn opgenomen in de notitie uitvoeringskracht. Echter voor het uitwerken van kaarten en analyses zal externe ondersteuning nodig zijn. Daarnaast werken we ook samen met andere partijen in de werkregio aan bepaalde acties en maatregelen.
Er wordt landelijk flink gekort op klimaat ten koste van Defensie heeft dit hier ook invloed op?	Voor klimaatadaptatie zijn weinig middelen door het Rijk aan gemeenten beschikbaar gesteld. Alleen de Impulsgelden voor klimaatmaatregelen, waar de gemeente Stadskanaal ook een bedrag van circa € 230.000,00 ontvangt. Dit bedrag ligt vast voor de planperiode.
Gemeentelijke parkeerplaatsen. Die liggen ook vol met stenen. Gevraagd wordt om te kijken of daar andere stenen neergelegd kunnen worden, waardoor het water beter in de bodem terecht kan komen en niet snel langs de goot gaat.	Het spreekt voor zich dat we waar mogelijk ook gebruik zullen maken van bij voorbeeld graskeien of waterdoorlaten bestrating. Dit wordt meegenomen bij nieuwe aanleg of renovatieprojecten.

Sommige doelstellingen zijn smart, zoals de 3-30-300 regel andere wat minder? Is dat bewust?	Nee, sommige klimaatdoelen zijn heel concreet geformuleerd, zoals de landelijke richtlijn 3-30-300 voor stedelijke vergroening. Andere zijn minder goed smart te maken.
Financiën consequenties en dekking van het plan worden in dit raadsvoorstel gemist. Kan daar al meer over verteld worden? De financiële is vrij summier en de structurele dekking ontbreekt. Is er voldoende geld om alles uit te voeren.	De financiële consequenties en dekking van de voorgestelde maatregelen komen in het raadsvoorstel over de vaststelling van het Klimaatadaptatieprogramma aan de orde.
Ook worden 2500 uren voor acties gevraagd, gaat dat met ambtenaren uit het gemeentehuis. Is daar al dekking voor of komt dat pas tot uitdrukking bij de financiële consequenties.	Voor de 2500 uur (500 per jaar) is al extra formatie opgenomen in de notitie uitvoeringskracht.
Kaderrichtlijn water komt er over twee jaar aan? Spannend gaan we dat halen? Mag ook later op teruggekomen worden.	Stand van zaken in werkgebied Waterschap Hunze en Aa's (WS) Met een tussenevaluatie, rapportage maart 2024, heeft het WS in beeld gebracht hoe het in het werkgebied 2023 staat met het bereiken van de KRW-doelen. Ook is een doorkijk gemaakt naar wat het WS verwacht voor 2027. In de gemeente Stadskanaal liggen twee KRW-lichamen. Deze zijn: Kanalen Westerwolde en Mussel AA/Pagediep. Uit de tussenevaluatie blijkt dat de inspanningen die de afgelopen jaren zijn gedaan voor een betere waterkwaliteit (samen met andere partijen), een goed effect hebben en zullen voldoen aan het biologisch doel. Echter, het grootste probleem is dat er nog te veel chemische stoffen in het water terechtkomen. Ook blijkt uit monitoring de effecten van grote hoeveelheden neerslag of langdurige droogte, deze leiden onder meer tot hogere stikstof- en fosfaatgehalten. Landelijke evaluaties laten zien dat het op dit moment zeer waarschijnlijk is dat vrijwel nergens in Nederland alle KRW-doelen worden gehaald in 2027.

Wat doet de gemeente om stagnatie te voorkomen omdat van het samenwerkingsverband kan de gemeente hier ook vooruit lopen.

We hebben een eigen verantwoordelijk voor het uitvoeren van het Klimaatadaptatieprogramma en moeten zorgen dat er geen stagnatie optreedt.